

۲۰۱۵/۱۲/۰۶

دوکتور محمد ظاهر عزیز
سفير سابق افغانستان در يونسكو

سياست خارجي افغانستان

قسمت سوم

ج : در سطح بين المللی:

وقتی به گذشته های دور افغانستان مراجعه گردد، پیداست که این سرزمین با موقعیت جغرافیایی آن در چهار راه ملاقاتهای فرهنگی و یا تهاجمات قرار گرفته است.

موقعیت جغرافیایی افغانستان هنوز برجاست و می تواند مانند گذشته نقطه وصل مردمان و حکومتهای کشور های منطقه، شرق و غرب باشد. کشور ما در طول تاریخ مورد تهاجمات نیز قرار گرفته که اکثراً ویران کننده و درد آور بوده. حملات، چنگیز، تیمور لنگ، انگلیس، اتحاد شوروی سابق و در نهایت پاکستان را مثال میدهم.

روشن است که افغانستان بدون سیاست خارجی هوشیارانه، فعال و متوازن که در تفاهم با اکثر احزاب و گروه های سیاسی امروزی و جامعه مدنی طرح ریزی شود، ثبات سیاسی و امنیت نخواهد داشت.

در عدم ثبات و تفاهم کامل سیاسی در سطح ملی بر مسایل مهم کشور و یا تضاد تعریف از شناخت دوست و دشمن مردم وطن، در عدم امنیت کامل بنابر مداخله واضح همسایگان در امور داخلی افغانستان، در عدم موفقیت چشمگیر جامعه بین المللی و دولت افغانستان در دولت داری و در باز سازی کشور ما و بنابر مشکلات متعدد دیگر حل نشده در افغانستان و در منطقه، کشور ما به یقین تا سالهای زیادی به کمک و همکاری جدی در ساحات سیاسی، اقتصادی، انکشافی و تأمین امنیت، جامعه جهانی به خصوص کشور هایی که در کنفرانس بن اول و کنفرانسهای بعدی به مردم افغانستان تعهد سپردند، ضرورت شدید دارد. مشکلات عمده انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی، حالت فقر مردم وطن، نا امنی سراسری و بیسوادی دوامدار مردم افغانستان و دیگر موارد بد بختی را در کشور میتوان مثال داد. سیاست خارجی فعال، هوشیارانه و موافق با شناخت ضرورتهای عاجل کشور و منافع ملی، در این دور تاریخ کشور از ضرورتهای اصلی بشمار می رود.

واقعات درد آور، کشتار، ویرانی ها، اشغال خارجی وطن ما و لانه های تروریستی در افغانستان که نتایج آن به دیگر کشور ها الی امریکا رسید، باید درس عبرت عمیق و تاریخی به افغانها و جامعه جهانی داده باشد مبنی بر اینکه ثبات

سیاسی و امنیت در افغانستان بستگی و ارتباط مستقیم با امنیت در منطقه و در سطح جهانی دارد. این گفته معنی میدهد که افغانستان به سیاست خارجی متوازن، فعال، هوشیارانه با ذوات و اشخاص مسؤول با تعلیم مسلکی سیاسی در امور بین المللی، وطنخواه، با تجربه در امور سیاسی و دولرداری، ضرورت شدید دارد.

همکاری افغانستان با کشور های دوست، جامعه بین المللی، ملل متحد و سازمانهای وابسته به ملل متحد، سازمانهای منطقه ای در آسیا و بیرون از آسیا، بانک جهانی و بانکهای منطقه ای، باید متکی بر اصول، رهنمایی ها و شایستگی های زیر و در مراعات و پذیرش مطلق منافع علیای افغانستان، که از طریق امضای توافقنامه ها، پیمان های همکاری ستراتیژیک ادامه خواهد داشت، تثبیت گردد. در اینجا امضای پیمان امنیتی میان افغانستان و ایالات متحده امریکا و قرار داد امنیتی میان افغانستان و ناتو را که از جانب ولسی جرگه و مشرانو جرگه نیز منظور و پذیرفته شده اند و از طرف رئیس جمهور توشیح گردید، مثال میدهم:

۱- همه کمک ها به افغانستان باید با ضرورتهای اصلی و اولی جامعه افغانستان و در قالب یک پالیسی و ستراتیژی قصیرالمدت و طویل المدت طرح ریزی شده عملی گردد.

۲- اولویتهای اصلی در افغانستان، تأمین امنیت، امحای فقر و گرسنگی، تقویت حقوق بشر و ارزش های دیموکراسی، مجادله علیه مواد مخدر و فساد اداری، عدالت اجتماعی از طریق دسترسی مردم به دستگاه اداری و عدلی و خدمات اجتماعی، انکشاف قابلیت و تقویت ظرفیت کاری و مسلکی دولت و کارمندان دولتی از طریق تحصیل و انکشاف تعلیم و تربیه خاصاً تعلیمات مسلکی و حرفوی، تعمیم سواد و آمادگی مردم و دولت افغانستان در جهت استفاده از منابع طبیعی به خصوص زمین، آب و منابع زیر زمینی افغانستان، است.

۳- مانند پیمان امنیتی میان افغانستان و ایالات متحده امریکا و قرارداد امنیتی میان افغانستان و ناتو، کمک ها و تعهدات جامعه بین المللی و کشورها به افغانستان که در ضمن توافقنامه ها و قرار داد های همکاری بین دو کشور امضا کننده تثبیت، تشریح و توضیح میگردد، باید طویل المدت بوده و در آن منافع هر دو کشور به صورت واضح و مشخص تذکر داده شود و حتماً به تأیید شورای ملی افغانستان برسد.

۴- از عمده ترین شرایط و مشخصات تعهدات، توافقنامه ها و یا پیمان های ستراتیژیک که بین افغانستان و کشور های خارجی به امضاء می رسد، حرمت به استقلال و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی افغانستان است که مطابق به منشور ملل متحد و میثاق های بین المللی تعیین و تشخیص شده، مسؤولیت های هر دو جانب، در اجرای تعهدات تعقیب و حسابدهی هر دو طرف در طول مدت تعیین شده تعهدات، مشخص شده، بازرسی میگردد.

۵- یکی از ضرورتهای اصلی در موفقیت به سیاست خارجی، علاوه از دانش و تجربه در امور و روابط بین المللی، دانش خاص در ساختار، اهداف، صورت کار، تصامیم و میثاق های تصویب شده و استفاده درست و هوشیارانه از منابع بزرگ ملل متحد و موسسات تخصصی ملل متحد است. متأسفانه در حال حاضر، وطن ما نظر به ملحوظات متعدد از منابع بزرگ ملل متحد استفاده درست نمی نماید. در این زمینه، ما نباید تصمیم گیری را به ملل متحد و

مؤسسات تخصصی آن سازمان بگذاریم. ایجاب می نماید که وزارت امور خارجه در تفاهم با نهاد های دولتی و جامعه مدنی و با ارتباط به روش کار مؤسسات بین المللی برنامه های انکشافی تهیه نموده به مؤسسات مربوط بسپاریم. شناخت مفاد احکام و تطبیق میثاق های بین المللی با ارتباط روابط ما با مؤسسات بین المللی نهایت مهم است. در این راه افغانستان راه دراز پیشرو دارد.

پیشنهادات مشخص بر روابط سیاسی، اقتصادی، تجارتي و همکاری های منطقه ای سیاسی و امنیتی افغانستان با دو کشور بزرگ در آسیا (چین و هندوستان):

با امضای پیمان امنیتی با ایالات متحده امریکا و قرارداد امنیتی با ناتو، افغانستان با امریکا و کشور های وابسته با ناتو روابط طولی مدت دارد. در حالیکه تقویت روابط با امریکا، کشور های اروپایی و کشور های عربی خصوصاً کشور های خلیج برای افغانستان مهم است، ایجاب می نماید که این کشور ها روش همکاری و کمک های خود را با افغانستان در راه انکشاف اقتصادی، باز سازی و خصوصاً تأمین امنیت واقعی در کشور ما به نفع افغانستان تغییر دهند و روشی را انتخاب نمایند که کمک های اقتصادی و باز سازی جوابگوی حالت زار امروز در کشور ما باشد. این امر بستگی به صداقت، لیاقت و ظرفیت حکومت وحدت ملی نیز تعلق دارد. باید گفت که کشور های خارجی و دولت آقای کرزی در تمامی امور وابسته به کشور ما ناکام بودند.

انکشاف روابط و همکاری افغانستان با کشور های چین و هندوستان برای کشور ما از ضرورت های مهم به شمار می رود. نقش چین و هند در آسیا و در سطح جهانی روز بروز قویتر و بزرگتر می شود. استفاده از این حالت به نفع افغانستان به تصمیم، دانش و اقدامات جدی در قالب سیاست خارجی، فعال، هوشیارانه و در همکاری و تفاهم با سکتور های اقتصادی، تجارتي، معادن و مسؤولین پلان های انکشافی کشور، تعلق دارد.

در حالیکه چین و هند در آسیا و در سطح جهانی به رقابتهای جدی مبتلا اند، بر ماست که با پیاده نمودن سیاست متوازن از چنین رقابتهای به نفع افغانستان استفاده نمائیم. این امر در صورتی امکان پذیر است که مسؤولین رتبه بلند حکومت وحدت ملی از حالت رکود سیاست خارجی در گذشته ها، جلوگیری نموده، با دانش امروزی و تصامیم فعال و هوشیارانه، روابط خود را طوری با این کشور ها انکشاف دهد که واقعاً به منافع علیای افغانستان باشد. باید بگویم که بدون استفاده از دانش متخصصین وطنخواه، متجرب و پاک نفس که سوابق دزدی و فساد نداشته باشند و دل شان به حالت زار و فقر مردم کشور بسوزد، موفقیت نصیب کشور ما نخواهد شد.

در پیشنهاد دوستی با پاکستان و یا اقدامات حکومت وحدت ملی به منظور راه یابی برای حل منازعات و مشکلات متعدد ما با پاکستان باید با احتیاط کامل تصمیم گرفته شود تا این امر که ضرور و مهم هم است، در ادامه دوستی خیلی طولی مدت و پر بار افغانستان با هندوستان خللی وارد نکند، در غیر آن اشتباه بزرگ خواهد بود. افغانستان مسؤول روابط خصمانه پاکستان با هند نیست و نباید در این بازی که عمر درازی دارد در قید سیاست نظامیان پاکستان گیر ماند.

برنامه ای تعمیر شاه راه ابریشم که برای افغانستان مقام بزرگ، با افتخار و پر فایده در قلب آسیا می بخشد، باید با رهبری چین و همکاری کشور های آسیای مرکزی به صورت جدی تعقیب و پیگیری گردد.

ضمناً پیشنهاد هند در جهت توافقات ترانزیتی و تعمیر و وصل راه آهن میان کشور های جنوب آسیا و آسیای مرکزی که اخیراً در کنفرانس سارک از طرف پاکستان قبول نشد، می باید با همکاری هند و دیگر کشور های منطقه، تعقیب گردد.

هموطنان عزیز:

ما در زمانی زندگی می‌نمائیم که بدون فهم کامل مشکلات خود ما در داخل وطن، و آشنایی و دانش در مورد سیاست و دیگر امور کشور های همسایه و ممالک دیگری که در امور کشور ما دخیل و شریک اند و همچنان بدون آشنایی با روش و سیاست های آن کشور ها نسبت به افغانستان و داشتن سیاست خارجی فعال، به حل مشکلات بزرگ وطن خود موفق نخواهیم شد.

در تاریخ نه چندان دور، تعداد زیاد کشور های خارجی به حالتی که امروز افغانستان دچار است، مبتلا بودند. زعامت مردم، تصامیم مشترک مردم به منظور حل مشکلات شان و رهبری صادق و وطنخواه در روشنایی عقل، راستکاری و راستگویی و پاک دلی با عزم راسخ و در اتحاد و همبستگی مردم، البته با همکاری دوستان خود، راه پیشرفت و رفاه ملی خود را یافته اند. این گفته چنین نتیجه میدهد که ما نیز با اتفاق و راستکاری و در استفاده از دانش می‌توانیم مشکلات حاد کشور خود را حل نمائیم.

بر ماست که با اتکاء به ارزش های دینی، فرهنگی، تاریخی و مردمی، با گذشته خویشتن با حرمت، افتخار، صداقت و سر بلندی بنگریم و اساس و بنای افغانستان امروز را در روشنی ارزش هایی که کافه مردم وطن به آن معتقد هستند با فهم و تربیت انسانی، پاکی و صداقت، فضل، دانش، دید وسیع فرهنگی، پذیرش حقوق مساوی همه اتباع افغانستان، رفاه، دیموکراسی، عدالت اجتماعی و صلح دایمی را در کشور خود بنا نمائیم.

